

De Erfgoedmonitor

Home > Indicatoren > Gemeentelijke bestemmingsplannen - cultuurhistorische waarden in de regels

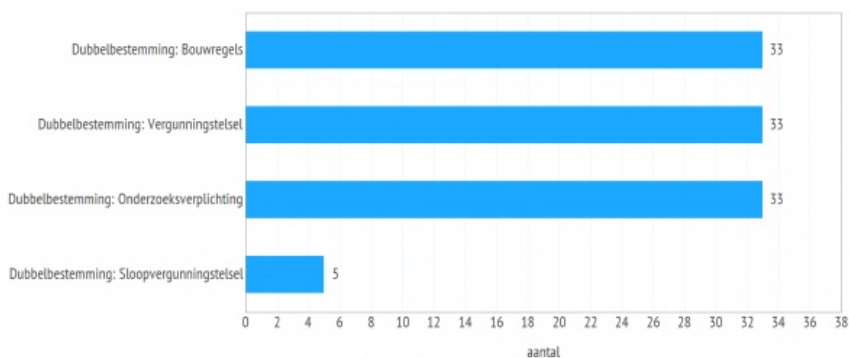
Gemeentelijke bestemmingsplannen - cultuurhistorische waarden in de regels

Publicatiedatum: 26 maart 2019

In 33 van de 36 onderzochte bestemmingsplannen zijn regels opgenomen voor archeologische waarden. Regels voor gebouwd erfgoed en cultuurlandschappelijke waarden komen minder vaak voor, respectievelijk in 17 en 11 plannen. In 35 van de 36 bestemmingsplannen zijn vrijstellingsgrenzen voor archeologisch onderzoek opgenomen.

Archeologie

Soort regels voor archeologie in bestemmingsplannen gehanteerd door gemeenten - 2016

Bron: DSP-groep

Gerelateerde publicaties

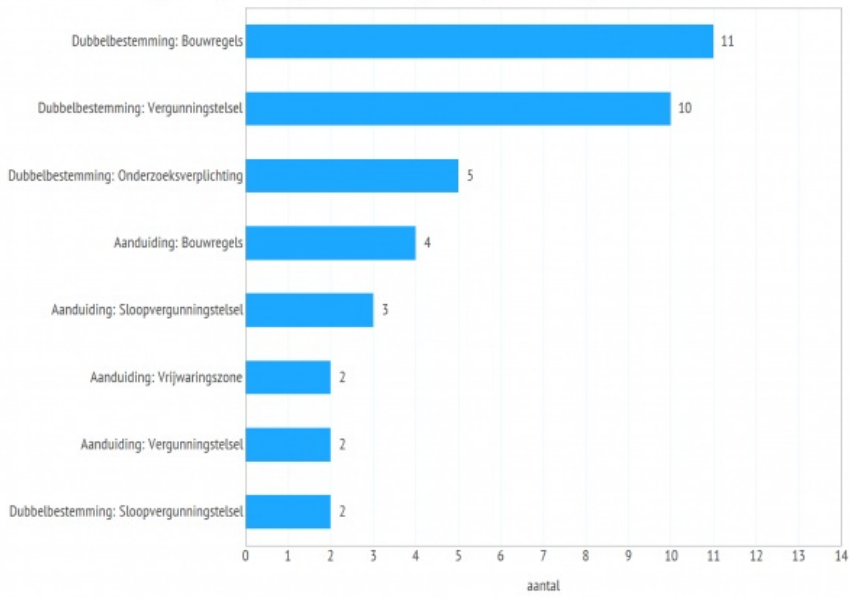
**Cultuurhistorie
in de
ruimtelijke
ordening**

**Evaluatie
cultuurhistorie
in provinciale
en
gemeentelijke
ruimtelijke
plannen**

Gebouwd

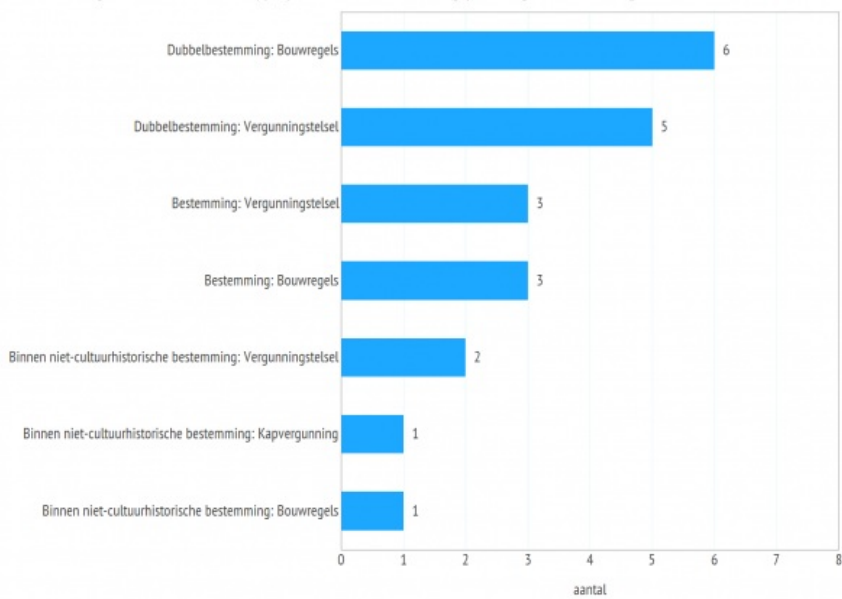
Soort regels voor gebouwd erfgoed in bestemmingsplannen gehanteerd door gemeenten - 2016

Bron: DSP-groep

Landschap

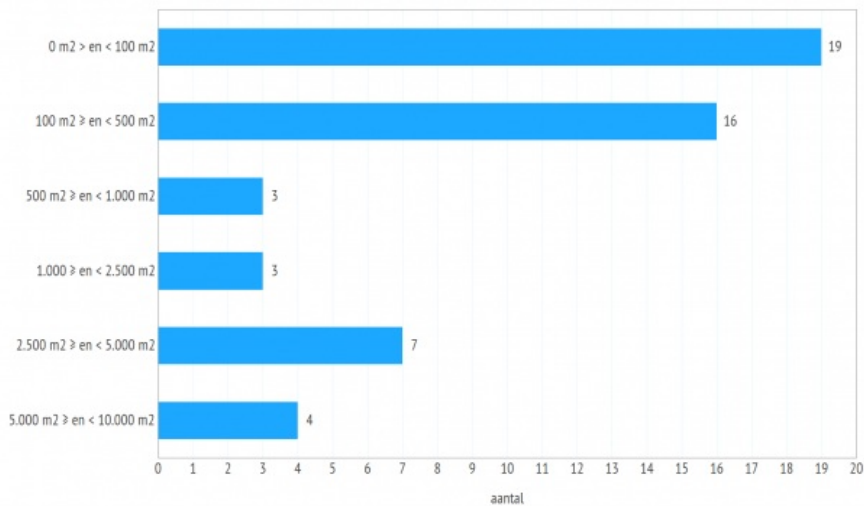
Soort regels voor cultuurlandschappelijke waarden in bestemmingsplannen gehanteerd door gemeenten - 2016

Bron: DSP-groep

Oppervlakte

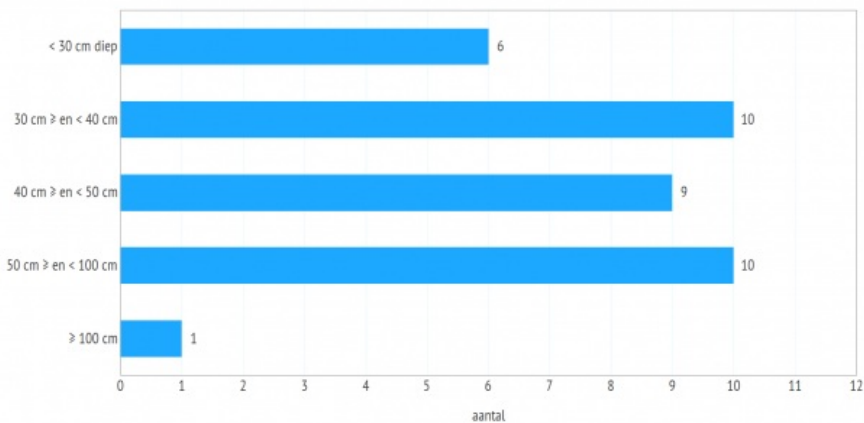
Aantal gemeenten met vrijstellingsgrenzen voor archeologie: oppervlakte - 2016

Bron: DSP-groep

Diepte

Aantal gemeenten met vrijstellingsgrenzen voor archeologie: diepte - 2016

Bron: DSP-groep

In bovenstaande staafgrafieken is weergegeven in hoeveel van de 36 onderzochte bestemmingsplannen regels zijn opgenomen ten aanzien van cultuurhistorische waarden en het aantal bestemmingsplannen met vrijstellingsgrenzen per vrijstellingscategorie.

In een onderzoek door DSP-groep zijn 36 bestemmingsplannen en 12 beheersverordeningen bekeken. Gemeenten zijn verplicht voor hun gehele grondgebied te beschikken over een bestemmingsplan, dat niet ouder mag zijn dan 10 jaar. Hierin wordt een bestemming gegeven aan alle gronden in het gebied, evenals regels voor het gebruik van gronden en bouwwerken. Eén gebied kan ook meerdere bestemmingen hebben, de zogenaamde dubbelbestemming. Hierbij overlappen bestemmingen elkaar en is er sprake van een rangorde. Aanduidingen kunnen nadere specificaties geven over het gebruik van het bestemmingsgebied.

In de regels kunnen ook vrijstellingsgrenzen worden opgenomen; ingrepen die onder een bepaalde oppervlakte- of dieptegrens blijven zijn vrijgesteld van het doen van onderzoek of het aanvragen van een vergunning. In één bestemmingsplan kunnen meerdere vrijstellingsgrenzen zijn opgenomen. De regels zijn, samen met de verbeelding, het juridisch bindende deel van het plan. In de beperktere beheersverordening worden bestaande situaties vastgelegd.

Meeste plannen hebben regels voor archeologie in dubbelbestemmingen

35 van de 36 bekeken bestemmingsplannen hebben regels ten aanzien van archeologie opgenomen. In 33 gevallen gaat het om een dubbelbestemming met bouwregels, een vergunningstelsel en/of een onderzoeksverplichting. Bij 5 plannen is door middel van een dubbelbestemming een sloopvergunningstelsel opgenomen.

Helft bestemmingsplannen heeft regels voor gebouwd erfgoed

17 van de 36 bestemmingsplannen hebben regels opgenomen ten aanzien van gebouwd erfgoed en/of beschermde stads- en dorpsgezichten. 11 bestemmingsplannen hebben regels opgenomen door middel van een dubbelbestemming. Het gaat hier vooral om bouwregels (11 keer) en vergunningstelsels (10 keer). 9 bestemmingsplannen hebben regels in de aanduiding staan. Het gaat hier om bouwregels (4), vergunningstelsels (2), sloopvergunningstelsels (3) en een vrijwaringszone (3).

Regels cultuurlandschappelijke waarden minst ingebed

Regels voor cultuurlandschappelijke waarden worden het minst genoemd in bestemmingsplannen: in 11 van de 36 onderzochte plannen zijn deze opgenomen. De meeste (7) hebben regels opgenomen door middel van een dubbelbestemming. Het gaat hier om bouwregels (6) en vergunningstelsels (5).

Bijna alle bestemmingsplannen hebben vrijstellingsgrenzen opgenomen

35 van de 36 bestemmingsplannen hebben vrijstellingsgrenzen opgenomen in de regels. Qua oppervlakte liggen de meeste vrijstellingsgrenzen tussen de 0 en 100 m² (19 keer) en de 100 en 500 m² (16 keer). Qua diepte liggen de meeste grenzen tussen de 30 en 40 cm diep en 50 en 100 cm diep (beide 10 keer).

9 van de 12 bekeken beheersverordeningen hebben vrijstellingsgrenzen opgenomen. De meeste grenzen liggen tussen de 100 en 500 m² (5 keer) en de 0 en 100 m² (4 keer). Qua diepte liggen de vrijstellingsgrenzen in de meeste verordeningen tussen de 40 en 50 cm.

Bronnen:

DSP-groep, J. de Kleuver en A. van der Horst, Cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening, 2016.

November 2015 - augustus
2016

Meetfrequentie: vierjaarlijks

Verantwoording:

De bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op het rapport *Cultuurhistorie in de ruimtelijke ordening* dat in 2016 in opdracht van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is uitgevoerd door DSP-groep. In het rapport is onderzoek gedaan naar de mate waarin cultuurhistorische waarden zijn ingebed in het ruimtelijke beleid en in het proces en instrumentarium van de ruimtelijke ordening. Er zijn 36 gemeentelijke bestemmingsplannen bekeken (van elke provincie 3 gemeenten, waaronder een grote, middel en kleine gemeente qua inwonersaantal). Van 12 van deze 36 gemeenten is ook de beheersverordening bekeken (één van elke provincie). De verdeling van de monumentgrootte van de gemeenten in de steekproef komt overeen met de verdeling van monumentgrootte van gemeenten in de werkelijkheid. Vanwege het grote aantal bestaande beheersverordeningen en bestemmingsplannen moet dit niet gezien worden als een representatieve steekproef, maar als een indicatie.

Onder cultuurhistorische waarden wordt in dit onderzoek verstaan:

- Archeologische waarden
- Gebouwd erfgoed en beschermde stads- en dorpsgezichten
- Cultuurlandschappelijke waarden (door menselijk handelen gevormde landschappen en structuren)

Het rapport kan gezien worden als een vervolg op *Evaluatie cultuurhistorie in provinciale en gemeentelijke ruimtelijke plannen* dat in 2008 door Royal Haskoning is uitgevoerd. Uit dit onderzoek bleek dat slechts de helft van de onderzochte bestemmingsplannen juridisch bindende regels voor cultuurhistorische waarden hadden opgenomen